

MANIFEST XXVI DIA MUNDIAL DEL COMERÇ JUST

Jo trio un futur just: suport a la pagesia transformadora

La petita pagesia impulsora de l'agroecologia treballa per plantar cara a l'agroindústria i els seus impactes negatius tant a Catalunya com al Sud global. A través del comerç just i l'economia solidària, preserva el planeta i vetlla per la dignitat de les treballadores i de les seves comunitats.

En la XXVI edició del Mes del comerç just volem posar el focus en la seva contribució al benestar global i alhora reivindicar la necessitat de donar-los suport davant les nombroses dificultats que han d'afrontar en el seu dia a dia. La pagesia dels països del Sud i de casa nostra tenen en comú molts reptes i objectius que demostren com, malgrat la distància, tenen clar que habitem una terra compartida.

La sobirania alimentària és el dret dels pobles a aliments saludables, culturalment apropiats i produïts de manera respectuosa i sostenible, i el seu dret a definir els seus sistemes alimentaris i agrícoles. Posa les aspiracions i necessitats de qui produeixen, distribueixen i consumeixen al centre dels sistemes i polítiques alimentàries, en lloc de les demandes dels mercats i les corporacions*. Per gaudir d'aquest dret, cal una pagesia forta i enxarxada, el suport de les administracions i el compromís de les consumidores, tres eixos que actualment sovint són dèbils. Per això:

- Reclamem aturar la pressió de les multinacionals, especialment als països del Sud, on es promouen monocultius transgènics de cereals, soja o cotó, que degraden els sòls, malmeten la biodiversitat i obliguen les comunitats autòctones a importar la resta d'aliments necessaris per tenir una dieta mínimament equilibrada.
- Exigim suport institucional als projectes i les cooperatives que treballen per revitalitzar el territori i per la sobirania alimentària, sovint ofegats per les traves burocràtiques. Als països del Sud, més de 2,5 milions de productors que venen els seus productes en el marc del comerç just (com ara el cafè, el cacau o el sucre) poden conrear horts familiars amb diversificació d'aliments, reforcen els seus mercats locals i desenvolupen projectes de recuperació de llavors.
- Ens solidaritzem amb la pagesia catalana, que gairebé ha perdut 5000 membres en els darrers 10 anys per la competència de grans empreses que importen aliments que es poden obtenir de proximitat i pels entrebancs que els posa l'administració –com a exemple, la prohibició de la venda directa als mercats de pagès a la ciutat de Barcelona.

La despossessió de la terra és una realitat denunciada per la Vía Campesina a països tan diversos com Pakistan, Brasil o Palestina, on es debiliten les comunitats i s'impossibilita la seva feina al camp. Per això:

- Reclamem aturar les lleis i les pràctiques empresarials que oprimeixen els drets de la pagesia i les comunitats tradicionalment agrícoles, especialment als països del Sud, on succeeixen episodis de violència extrema per prendre'ls els terrenys i on es persegueix i es criminalitza les defensores de la terra.
- Fem visible que la pagesia dels països del Sud que treballa amb els valors i principis el comerç just s'organitza de manera cooperativa per mancomunar les terres i ser més resilient, i que existeixen projectes per facilitar l'accés a la terra especialment per a les dones, que històricament han tingut més entrebancs per ser propietàries.
- Exigim la promoció de polítiques d'accés a la terra també a Catalunya, on el 60% de la pagesia no té terres pròpies (cada vegada la propietat està més concentrada en mans de grans empreses, una tendència agreujada per la PAC de la UE) que facilitin el relleu agrari a Catalunya, on el 66% de la pagesia té més de 55 anys i només el 9,5% tenen menys de 41 anys**.

Les conseqüències del canvi climàtic – generat, en bona part, per les pràctiques agressives de l'agroindústria en les darreres dècades– tenen un impacte demolidor en la pagesia. Els fenòmens meteorològics adversos, que comencen a ser habituals, poden enfonsar collites senceres i deixar-los sense la seva única font d'ingressos.

- Reivindiquem la tasca de la petita pagesia que treballa amb el comerç just als països del Sud i de la pagesia agroecològica de Catalunya, col·lectius que intenten compensar anys de males pràctiques agroindustrials amb una manera de conrear respectuosa amb la terra i la biodiversitat, sense utilitzar productes químics i fent un ús responsable de l'aigua.

Les diferències de gènere també són presents al camp, on les dones sempre han tingut un paper important, tot i que sovint ha quedat invisibilitzat, com en la majoria d'espais públics. Actualment, el col·lectiu de dones pageses cada vegada té més protagonisme i pren la paraula per reivindicar els seus drets.

- Evidenciem com el comerç just treballa per l'equitat de gènere mitjançant polítiques concretes perquè les dones del Sud global puguin exercir les seves vides amb autonomia i llibertat en l'àmbit personal i professional.
- Fem d'altaveu de les demandes de les dones pageses, especialment de les iniciatives que impulsen les dones enxarxades.

Aquest manifest vol **reconèixer la feina de la pagesia transformadora que treballa cada dia perquè tinguem accés a aliments sans i de qualitat aquí i en altres països**, així com la **complicitat de les consumidores responsables**, sovint organitzades al voltant de botigues de comerç just, grups de consum, supermercats cooperatius, etc.

També volem apuntar el **paper de les finances ètiques com a motor de l'agroecologia i el comerç just** ja que, mitjançant crèdits, fan possible l'impuls de petites cooperatives i projectes que no trobarien suport en el sistema financer convencional.

Celebrem el **compromís de la pagesia amb la terra i amb les persones i reivindiquem tot el que hem de canviar** perquè les seves pràctiques agroecològiques, justes i solidàries siguin la norma i no l'excepció.

* Definició de sobirania alimentària de la Vía Campesina.

**Dades del Departament d'Acció climàtica i Agenda rural de la Generalitat de Catalunya.